

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av huset på Rörhamngatan 1, Öregrund

Linderson, Hans

2023

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Linderson, H. (2023). *Dendrokronologisk analys av huset på Rörhamngatan 1, Öregrund*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2023:99). Lund University.

Total number of authors:
1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

29 November 2023

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2023:99

Hans Linderson

DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV HUSET PÅ RÖRHAMNGATAN 1, ÖREGRUND

Uppdragsgivare: Lasse Koraen, Tallåsvägen 6, 18275 Stocksund. Tfn 070-5570788

Område: Östhammar **Prov nr:** 59115-59121 **Antal Prov:** 7

Dendrokronologiskt objekt: Öregrund 58:1

Resultat:

Dendro nr:	Provnr;	Trädslag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalvåret)	Kommentarer Mer vågade dateringsförslag
59115	A1	TALL	84;3	Sp 53 B	1766	V 1766/67	
59116	A2	TALL	59	Sp 38 W	1765	V 1765/66	
59117	A3	TALL	83	Sp 43 W	1766	V 1766/67	
59118	A4	TALL	78;1	Sp 44 W	1767	V 1767/68	
59119	B1	TALL	64	Sp 31 W	1759	V 1759/60	
59120	D1	GRAN	44	W			(V 1809/10)
59121	D2	GRAN	53;1	W			(V 1829/30)

Kommentarer till ovanstående resultattabell

A yttervägg bredvid kamin (59115-59118)

Det undersökta virket är avverkat under tre säsonger **vinterhalvåren 1765/66, 1766/67 och 1767/68**. Byggnadsdelen bör därför vara uppförd hösten 1768 eller något år senare.

Virket korrelerar mot Åländska referenskronologier och det Uppländska kustområdet. Bäst dateras virket mot **Noors herrgård** vars virke delvis är kommet från Åland.

B Innervägg mot kök tidigare yttervägg (59119)

Detta enda undersökta timmer-stycket är avverkat **vinterhalvåret 1759/60**.

Samtliga timmer (A & B) är taget från ett gemensamt bestånd, vilket ger en viss indikation om att de möjligen avverkade inför en gemensam byggnadsperiod men då skall virket (prov 59119) vara lagrat i åtta år. Måhända kan ökad kännedom om provens placering och dess byggnadstekniska relation ge en bättre bedömning om en eller två byggnadsperioder.

D Vinden gavelröste och kroppås (59120 & 59121)

Dessa prov har inte säkert daterats och kan på goda grunder betraktas som odaterade. Två dateringsförslag ges i den högra kolumnen. Svagheten med detta material är att proverna innehåller få årsringar, är av granvirke och passar inte ihop dendrokronologiskt. Om dateringarna är riktiga är virket hämtat från Jämtland.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891, Fax +46-46-2224830 e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges $sp=0$ menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.